

DİL NEDİR?

Dil, en basit tanımıyla bir bildirim aracıdır.

İnsanlar arasındaki ilişkilerde kullanılan jestler, mimikler, el, kol, yüz ve vücut hareketleri de toplumdan topluma az çok değişen anlatım ayrılıklarına rağmen, basit bildirim araçlarıdır. Aynı şekilde, trafik işaretleri, renklerin sembolik anlamlar taşıması veya toplumdan topluma farklı şeyler ifade etmesi de buna örnek verilebilir.

Bildirişim, bir araç görevi gören ilkel veya gelişmiş bir işaret sisteminden yararlanılarak bir bilginin, bir duygunun bir yerden başka bir yere, bir zihinden başka bir zihne aktarılmasıdır. Ancak, insanlar arasındaki anlaşmayı sağlayan en gelişmiş bildirişme aracı dildir. Hayvanlarda bildirişme ilkel şekilde ve bir içgüdü ile gerçekleştirildiği halde, insanlarda dil aracılığıyla yüksek düzeyde bir sistem haline ulaşmıştır.

Dil, dilbilimciler tarafından, bir toplumu oluşturan kişilerin düşünce ve duygularının, o toplumda ses ve anlam bakımından geçerli ortak öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş bir sistem aracı olarak tanımlanmıştır.

Dilde, insan varlığının toplum içindeki binlerce yıllık yaşayışının zaman süzgecinden geçerek, billurlaşmış anlam ve özü bulunabilir. Bu bakımdan, on binlerce kelime ve şekilden kurulmuş olan dil, yapı ve işleyişinin ayrıntılarına doğru inildikçe; insan, toplum, millet ve kültür varlığına hükmeden çok yönlü ve derin anlamlı bir sistem olarak karşımıza çıkar.

- Her dil, kendi kuralları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlıktır.
- Dil, insanın iç dünyası ile dış dünyasını birbirine bağlayan en önemli araçtır.
- Dil, kuşaktan kuşağa aktarılabilen ve toplumun çeşitli özelliklerini yansıtan sosyal bir kurumdur.
- Kültürün koruyuculuğunu ve taşıyıcılığını yapan temel varlık, dildir.

DİLİN ÖZELLİKLERİ

- Doğallık
- Canlılık
- Ulusallık ve sosyallik
- Sesslilik
- Birleşme

Dil, canlı bir araçtır; insanlara, bireylere hizmet eder; fakat insanların keyfine bağlı değildir. İnsanlar dili istedikleri biçime sokamaz; ona değişik bir şekil veremez. Her birey

dilin kurallarına dikkat etmeye, onun doğasına uymaya, onun kanunlarına boyun eğmeye mecburdur.

Dil kuralları, dilin kuruluşunu, yapısının biçimini gösterir. Bu kurallar, bir milletin dil zevkinin, dil anlayışının, kendine özgü dil tutumunun, kendi dil dünyasının-düşüncesinin yarattığı formüllerdir.

DİLİN DOĞUŞU

Kavimlerin, milletlerin ayrı ayrı dillerinin olması, düşünce tarzlarının, kulaklarının ve hançerelerinin, zevk ve eğilimlerinin ayrılığındandır. Her millet, kâinatı kendisine göre seslendirmiş, aynı eşyaya ayrı seslerle karşılık bulmuştur. Dili meydana getiren gizli anlaşmaların ne zaman ve nasıl olduğu bilinmemektedir. Dilin doğuşunda, kelimelerin ilk oluşumunda, doğadaki sesleri taklit etmenin önemli bir yeri olduğu sanılmaktadır. Bugün her dilde ses taklidinden doğdukları açık olan bazı kelimelerin bulunması da bu düşünceyi güçlendirmektedir.

TÜRK DİLİNİN DÜNYA DİLLERİ ARASINDAKİ YERİ

Bugün yeryüzünde kaç dilin konuşulduğunu, kesin bir sayı ile belirtmek güçtür. Bu güçlük, henüz bir yazı dili durumuna gelememiş bir takım dillerin varlığından ileri gelmektedir. Bununla birlikte, dilbilim alanında yapılan çeşitli tespit ve sayımlara göre, dünyada ölü veya yaşayan üç binin üzerinde dil bulunmaktadır. Bazı dilbilimcilere göre, dil ve dili oluşturan öğeler, insanın doğadaki sesleri taklidinden doğmuştur (horlamak, havlamak, gürlemek, kükremek, çatırdamak, şırıldamak vb.). kimi dilbilimcilere göre ise, insanların çeşitli olaylar karşısında gösterdikleri beden ve ruh tepkisiyle çıkardıkları ünlemlere bağlayanlar da vardır. Bazı bilginler ise, dilin doğuşuna, ortaklaşa çalışmalar ve birlikte iş görmeler sırasında çıkarılan ritmik seslerin temel oluşturduğunu ileri sürmüşleridir. Dünya üzerinde konuşulan diller, genellikle iki bakımdan sınıflandırılmaktadır:

- Köken
- Yapı

KÖKENLERİNE GÖRE DİLLER

1. Hint-Avrupa Dilleri

A. Avrupa Kolu

1. Cermen Dilleri: Almanca, İngilizce, Felemenkçe, İskandinav dilleri...
2. Roman Dilleri: Fransızca, İspanyolca, Portekizce, İtalyanca ve Rumence

3. Slav Dilleri: Rusça, Bulgarca, Sırpça ve Lehçe

4. Yunanca, Arnavutça, Keltçe

B. Asya Kolu

Hint-İran dilleri (Hintçe, Ermenice, Farsça vb.)

2. **Hami-Sami Dilleri:** İbranice, Arapça

3. **Bantu Dil Ailesi:** Orta ve Güney Afrika'da konuşulan diller

4. **Çin-Tibet Dil Ailesi**

5. **Ural-Altay Dil Ailesi**

A.Ural Kolu: Fin-Ugor, Samoyed

B. Altay Kolu: Mançuca, Moğolca, **TÜRKÇE**

YAPILARINA GÖRE DİLLER

A. Tek Heceli Diller: Yapım ve çekim ekleri yoktur. Anlam, kelimelerin cümledeki yeri ve kelimelerin birbirleriyle olan anlam bağıntılarıyla sağlanır, vurgu da bu ilişkiyi destekler. Birçok kavramın ifadesi için kelime birliklerinden de yararlanılmıştır. Örnek: Çince ve Tibetçe

B. Eklemeli Diller: Bu dillerde hiç değişmeden sabit kalan tek veya çok heceli kökler ile bunlara eklenen çeşitli ekler vardır. Kelime köklerinin başına veya sonuna eklenen ekler, anlam ve görev değişikliği yaparlar. Türkçe, Moğolca, Mançuca, Tunguzca (sondan eklemeli)

C. Çekimli Diller: Bu dillerde de tek veya çok heceli kökler ve ekler vardır. Yeni kelimeler türetirken ve çekim yaparken, kelime köklerindeki ünlüler değişir. Böylece, köklerde bir iç kırılma meydana gelir; aynı durum, kelimelerin çokluk şekillerinde de görülür. Asıl ses korunduğu için, kök ile yeni kelime arasında bir bağ vardır. Örnek: Arapça

ANADİLİ

Dilin toplumsal yönüyle bireysel yönünü birbirinden ayırmak gerekir. Dilin bireysel olan yanı, kişinin çeşitli özelliklerine, kültürel durumuna, düşünme yeteneğine, ruh yapısına ve ruhsal durumuna göre, insandan insana değişir. Bu yüzden, aynı ailede, birlikte yetişmiş, aynı kültür çevresi içinden gelen, aynı eğitimi görmüş, hatta aynı sınıfta okuyan iki kardeşin dili, özellikle söz varlığının kullanılışı açısından, birbirinden az çok farklıdır. Bu kardeşlerden biri, ruhsal durumu dolayısıyla kimi sözcükleri diğerinden daha sık kullanmakta, dildeki kavramları, düşündüklerini daha değişik yollardan

anlatabilmektedir. Kardeşlerden biri, daha çok somut kavramları yeğlerken, öteki soyutlara yönelebilir. Kaldı ki aynı dil birliği içinden çıkan iki kişi arasında, yetiştikleri bölge, gördükleri öğrenim, yaşadıkları çevre, alışkanlıkları, meslekleri ve çeşitli eğilimleri dolayısıyla dil açısından ortaya çıkan farkların iki kardeş arasındaki farklarla karşılaştırılamayacak kadar büyük olması çok doğaldır. Aynı dil içinde **bir bireyin dilinden** söz edilebilir.

Dilin türleri konusu ele alınırken, önce **anadilinden** başlamak gerekir:

Doğan Aksan, anadilini şöyle tanımlar: “Anadili, başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir.” Adından da anlaşılacağı gibi, bu dilin anneyle ilgisi, küçümsenmeyecek niteliktedir. Normal durumda çocuk, herkesten önce, annesinin ses dizgesini, annenin konuştuğu dilin ya da lehçenin çeşitli ses özelliklerini kazanır. Bununla birlikte kimi bilginler, anadili kavramında annenin temel olarak alınmaması gerektiği görüşündedir. Ancak bu bilginlerin de anadili tanımlarında yakın çevreye önem verdikleri görülür ki, annenin bu çevrenin odak noktası olarak düşünülmesi çok doğaldır.

Konunun asıl önemli yanı, anadilinin, dilbilim, dil yeteneği, toplumsal sorunlar, insan-ulus ilişkisi bakımlarından taşıdığı değerdir:

Belli Bir Ses Dizgesi Olarak Anadili: Anadili, belli seslerden, belli ses eğilimlerinden oluşan, kendine özgü bir dizgedir. Örneğin, dilimizdeki “ı” sesi, ancak kimi dillerde görülürken, Arapçadaki “ayın”, “hemze”, “gayın” gibi değişiklik sesler, dilimizde yoktur. Kimi dillerde ünlü, kiminde ünsüz boldur. Küçüklüğümüzden başlayarak kazandığımız, kendi ulusumuza özgü dize, başka dillerle karşılaştığımızda birtakım güçlükler doğurur, yabancı dili kendi dilimiz ölçüsünde öğrenmemizi güç, hatta olanaksız hale getirir.

Anlatım Yolu, Evrene Bakış Biçimi Olarak Anadili: Çevremize, anadilimizin penceresinden bakar, evreni anadilimizin anlama ve anlatma yolundan giderek adlandırırız. Böylece, anadilimiz bize, ayrı bir evrene bakış, evreni anlatış biçimi verir.

Bir Ulusun Kültürünün Aynası Olarak Anadili: Bir ulusun diliyle, kültürü arasındaki bağlar o ölçüde sıkıdır ki, yalnızca dil varlığının incelenmesiyle bir ulusun yaşayış biçimi, inanç ve gelenekleri, çeşitli nitelikleri ve tarih boyunca içinde bulunduğu kültür

hareketleri konusunda bilgi edinebiliriz. Dil, bir toplumun kültürünün en başta gelen ögesidir.

Bir Toplumu Ulus Yapan Etkenlerin En Önemlisi Olarak Anadili: Anadilinin en önemli özelliği, onun, ulusu ulus yapan öğelerin en güçlüsü olmasıdır. Toplumun bir üyesi olarak, bizim toplumla bütün ilişkilerimiz anadili aracılığıyla sağlanır; ama biz de ancak anadilimizle, bir toplumun parçası oluruz. İnsan ister birden çok dilin konuşulduğu bir çevrede ya da ülkede büyüsün, ister ana-babası değişik uluslardan gelmiş olsun, bu dillerden ancak biri anadilidir. Anadili insanı çepeçevre sarar ve bilinçaltına iner.

Dilbilimciler, aynı dili konuşan bir toplum, dolayısıyla aynı dil içinde bu dilin değişik türlerinin bulunduğuna dikkat etmiş; bunlara ayrı adlar vermiştir. Bu türlerden dilin yayılışı ve zaman içindeki değişmesiyle ilgili bulunanlar, dilbilgini olamayanların da sezebilecekleri “lehçe” ve “ağız”lardır.

Dilin başlıca yasalarından biri, sürekli bir değişme ve gelişme içinde bulunan bir varlık oluşudur. Bu dil, ayrı alanlarda, ayrı siyasal ve kültürel etkiler altında kaldığında kendi doğal gelişmesine bir de siyasal ve kültürel etkiler eklenmekte ve dilden bir bakıma, ayrılan adına **lehçe** dediğimiz birlikte meydana gelmektedir. Bir dilin kendi içinde alt kollara ayrılması, o dilin lehçelerini oluşturur. Bu itibarla, lehçeler, coğrafi ve sosyal ayrılıklar dolayısıyla, bir dilin ses yapısı, şekil yapısı ve kelime hazinesi bakımından, zamanla birbirinden az çok ayrılmış olan dallarına verilen addır. Çok geniş bir coğrafi alana yayılmış olan Türkçe, lehçe dallanmasının belirgin örneklerini verebilmektedir: Türkiye Türkçesi, Kazak, Kırgız, Özbek ve Altay Türkçeleri vb.

Lehçeden daha küçük bölgelere özgü olan ve daha küçük farklar gösteren dil türüne ise, **ağız** denir. Lehçeler bir dile nazaran o dilin dalları, ağızlar ise budakları niteliğindedir. Dolayısıyla ağızlar, lehçelerin konuşma diline dayanan kolcuklarıdır (Manisa ağızı, Muğla ağızı, Kastamonu ağızı, Kars ağızı vb.) Lyons’a göre, dille yakın akraba lehçe arasındaki ayrımların büyük bölümü, daha çok politik ve kültürel açıdandır. Bu da dilde kültürün ve toplum içindeki çeşitli olayların etkisine tanıktır. Ortak dil dediğimiz dil türünün doğuşu da genel olarak bu etkenler sonucunda ortaya çıkmıştır.

ORTAK DİL

Bir ülkede konuşulan lehçe ya da ağızlar içinden yaygınlaşan ve egemen olana verilen addır. Türkiye Cumhuriyeti’nde ortak dil, İstanbul ağızı üzerine kurulmuştur. Bir eylemin çekimi, bir sözcüğün söylenişi ya da kavramın anlatımı, ülkenin başka başka yörelerinde

doğmuş, yetişmiş kişilerde değişiklik gösterebilir. Yeryüzündeki ortak diller genellikle yönetim ve kültür merkezlerinin lehçe ya da ağzı üzerine kurulmuştur. Bir ülkenin yönetim, siyaset ve kültür bakımından başta gelen kenti ya da yöresi, ülkenin öteki bölgeleri üzerinde etkili olmaya başlar. Yönetim ve siyaset merkezi, çeşitli bilim kurumlarının, kuruluşların, üniversitelerin, sanat kurumlarının toplandığı bir merkez durumuna girer. Bu merkezde, bilim ve sanat adamlarının çalışmaları ve bu merkezin lehçesinin kullanılması, yörenin ağzının sivrilmesine yol açar. Örnek: İstanbul ağzı.

KONUŞMA DİLİ - YAZI DİLİ

Yazı hiçbir zaman, hiçbir yerde konuşma dilinin ses değerlerini bütün incelikleriyle saptayamaz; konuşma diliyle yazı dili arasında her zaman için ufak tefek değişiklikler, ayrımlar vardır. Örneğin, geleceğiz yerine gelici:z, gelice:z; yapıyor yerine yapıyo:; bir yerine bi vb.

Konuşma dilinde dizim bakımından da farklar vardır. Bunlar, etkili olma amacıyla kullanılır ve Türkçenin dizim kurallarına uymaz. Örneğin, “Gördüm neler yaptığımı!”, “Kes sesini!” vb. Yazılı dil, konuşma diline oranla daha ölçülü ve kurallıdır.

Konuşma Dili: Bir ulusun dil birliğinin yazıyla ilişkili olmayan ve çeşitli söyleyiş özellikleri taşıyan yönüdür. Bu niteliğiyle konuşma dilini, yazı çok sonra bulunduğu için temel almak gerekir. Konuşma dili, yazılı dile oranla daha hızlı bir değişme, gelişme içindedir. J. Lyons, geleneksel dilbilgisi uzmanlarının, konuşma dilinin yazılı dilden daha aşağı bir düzeyde olduğu görüşünde bulunduklarını belirtmekte, modern dilbilimin ise, bu görüşün bilinçli bir karşıtı olarak konuşma dilinin temel ve daha eski olduğunu savunduğuna değinmektedir.

Yazı Dili: Konuşma dilinin yazıya geçirilmiş şekli olarak tanımlanabilir. Yazılı dilin bir geleneği, kendine özgü kuralları, biçimleri vardır. Sözcükleri az çok farklı söylesek de yazıya geçirerek, yazı geleneğine uyarız. Bir bakıma, yazılı biçimleri, sözleri tam karşılamamış olur.

Bir ağız üzerine kurulan ortak dilin, yazışmalarda kullanılması, okul kitaplarının, bilim ve sanat yapıtlarının bununla yazılması sonucunda ortaya çıkan yazılı dile ise, **yazı dili** denir. Bu niteliğiyle yazı dili, ortak dille ve kimi yazarların kullandığı edebi dille anlamdaş sayılabilir. İstanbul ağzı üzerine kurulan yazılı dil, hem ortak dilimiz hem de yazı ve edebiyat dilimizdir. Sanat ve bilim dili, her ülkede daha geniş, daha özel bir

sözvarlığına sahip olmuştur. Bununla birlikte, genel olarak, edebi dil ve yazı dili eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.

Kimi dillerin yalnızca konuşma dili olarak yaşadıkları görülür. Bu gibi diller, genel olarak ilkel toplumların dilidir. “Türk Yazı Dili” denildiği zaman, eldeki ilk yazılı ürünleri VIII. yüzyıla uzanan, Asya’da ve Anadolu’da günümüze gelinceye değin her evrede pek çok yapıt bırakmış olan bir dil anlıyoruz.

ÖZEL DİLLER

Bir toplumda, bireyin içinde bulunduğu sınıfa, yaşa, özellikle mesleğe göre belirlenen dillerdir. Bireyi, bir toplum kesimine ait kılan bütün belirtilerin toplamı olarak da düşünülebilir. Bir grubun bütün dil varlığı, bir grubun dili olarak da tanımlanabilir. Reichmann, söz konusu grupları sıralarken, toplum katmanları kadar, mezhep, cins, yaş grubu, aile, akrabalık, tanıdık gruplar, öğrenim, meslek grubu, siyasal grupları da göz önünde bulundurmaktadır.

Aynı dil birliği içinde, kültür açısından birbirinden ayrı düzeydeki kimselerin aynı dili kullanışı, birbirinden çok farklıdır. Ses özellikleri ve kurallara uyma konusu bir yana bırakılsa bile, kullanılan sözcüklerin seçimi ve çeşitliliği yönünden büyük ayrılıklar vardır. Kültür düzeyi düşük birinin dili, genellikle daha küçük bir söz varlığından yararlanır; somut kavramlara ve somutlaştırmalara fazla yer verir. Kültürel açıdan kendini geliştirmiş olan bir kimsede kavram, sözcük zenginliği kendini belli eder.

Argo: Toplum içinde bir kesimin ya da öbeklerin farklı bir biçimde anlaşmayı sağlamak amacıyla oluşturduğu özel bir dildir. Temelde, toplumun genel olarak aşağı tabakasında kullanılan argo, hemen her ülkede, okumuş, yetişmiş kişiler arasında da tutunabilmektedir. Bunlar arasında, argonun değişik türleri de ortaya çıkmaktadır: artist, öğrenci hatta bilgin argosu vb. Argo, gelişmiş, oldukça sanatlı ve çoğu kez nükteli bir dildir. Her ülkede bu özel dilin oluşumunda birbirine benzer eğilimler görülmekte, benzer yollara gidilmektedir. Argonun sözvarlığı, ortak dilin sözcüklerine özel anlamlar vermek, kimi sözcüklerde bilinçli değişiklikler yapmak, eskimiş öğelerden, aynı dilin lehçelerinden ve yabancı kökenli öğelerden yararlanmak yoluyla meydana getirilir. Argoda, bir anlam olayı ve aynı zamanda bir söz sanatı olan deyim aktarmalarına çok sık rastlanır. Argo, küçük değişiklikler dışında, dilbilgisi yönünden, ortak dilden ayrılmaz. En önemli özelliği, sürekli değişmesidir. Argo, toplum içindeki modalardan, önem kazanan çeşitli

kavramlardan, ilişki kurulan yabancı ülke ve dillerden sürekli olarak yararlanmakta ve değişmektedir. Bu da dil-toplum ilişkisini ve dilin değişkenliğini göstermektedir.

Konuşulanlar dışındaki kimselerce anlaşılmaması için, sözcüklerin bozulmuş biçimlerinden oluşturulan ve yine bir zümreye özgü olan özel dil türü de **jargondur**.

DİL - KÜLTÜR İLİŞKİSİ

Bir arada yaşama ihtiyaçlarının ortaya koyduğu sosyal organizasyonların doğal nitelikteki en küçük örneği aile, en büyük ve en geniş örneği de millettir. Millet adı verilen toplulukta, sosyal bütünleşme, o topluluğu oluşturan bireyler arasındaki ortak kabullerden doğan ortak özellikler ile sağlanmıştır. Bu ortak özellikler, onların yaşayış biçimlerinden, hayat ve olaylar karşısındaki tutum ve davranış tarzlarından kaynaklanan yakınlıklar, benzerlikler ve tıpkılıklardır.

Millet varlığında sosyal akrabalık bağına kuran ve toplum bilincini oluşturan çeşitli unsurlar ve ortak değerler vardır. Bunların hepsine birden **kültür** adı verilmektedir. Bu yönü ile kültür, bir toplumu millet haline getiren ve millettten millete değişen değerler bütünü demektir. Dil, kültürün temel taşıdır.

En ilkel topluluklardan başlayarak en gelişmiş insan topluluklarına varıncaya kadar, bütün toplumların kendilerine göre birer kültürlerinin bulunduğu bir gerçektir; ancak bir kültür için vazgeçilmez önem taşıyan unsurlar, başka bir kültür için önemsiz sayılabilir.

Kültür, toplumdan topluma ayırıcı bir nitelik taşıdığı halde, aynı toplum içinde fertleri birbiriyle kaynaştıran ve uyumlu kılan bir niteliğe sahiptir.

Kültür, genel bir anlatımla, bir insan topluluğunun yüzyıllarca devam eden ortak yaşayışından doğan maddi ve manevi değerlerinin, birikimlerinin ve davranış tarzlarının bütünüdür.

Kültür, bir milleti öteki milletlerden ayıran yaşayış tarzı, o millete has duygu ve düşünce birliğinin oluşturduğu ortak ruh olarak da tanımlanabilir.

Kültür, doğal bir sosyal varlıktır. Toplumun ortak malıdır ve kapsamlıdır. Kültür, her toplumun kendi özel davranışlarının ve yaratıcılığının eseri olduğu için milli bir kişilik yapısına sahiptir. Bundan dolayı, orijinal ve millidir.

Kültür değişmelerinde başka bir kültürün veya kültürlerin etkisi altında kalınabilir; ancak bir kültürün özü asla değiştirilemez ve bütünü ile başka bir kültüre dönüştürülemez.

Kültür milli, medeniyet milletlerarasıdır. Örneğin Türk kültürü, İran kültürü, Arap kültüründen söz edebilirken, tüm bu kültürleri ortak kılan, İslam medeniyetidir.

Medeniyet, milletlere ait bazı kültür değerlerinin birçok millet tarafından benimsenerek

ortak duruma gelmiş durumuna verilen addır. Medeniyet, aklın, ilmin ve tekniğin ürünüdür. Bilimsel araştırmalar sonuçlarını teknolojiye, teknoloji de medeniyete aktarır. Medeniyet, insanlara daha rahat ve konforlu yaşama şartları hazırlama hedefine yönelmiş, teknik gelişmelerdir; yani teknolojidir. Bundan dolayı, medeniyetin milliyeti yoktur. Medeniyet kültürün eseri ve sonucu olduğu için kültürde öncelik, medeniyette sonralık vasfı ağır basar. Kültür ve medeniyet karşılıklı bir etkileşim halindedir; çünkü insanın ve toplumun eseri olan kültür geliştikçe, medeniyetin ilerlemesine yol açar. Buna karşılık, medeniyet alanındaki gelişmeler, teknolojideki buluş ve yenilikler de kültür değerlerinin şekillenmesinde rol oynar.

Bir toplumun sözlü ve yazılı değerleri dile aktarıldığı için, dil sosyal yapının ve kültürün sadık bir aynası durumundadır. Bir şair duygu ve düşüncelerini kendi toplumunun fertlerine ancak dili ile ulaştırabilir. Dil, topluma biçim veren bir sistemdir. Bir toplumda yaşayan insanlar, çevrelerindeki dünyayı, gerçekte olduğu gibi değil, kendi dillerinin kendilerine sunduğu biçimde görmektedir.

Dil, bir milletin duygu ve düşünce tarzı, tarihi ve toplum şuuru ile birlikte yol almaktadır. Bu sebeple, fertler arasındaki ortak duygu ve düşünce akımı dille kurulabilmekte; dolayısıyla milli birlik ve beraberlik de toplumun fertlerini birbirine perçinleyen dille sağlanabilmektedir.

İlim ve sanat da dile bağlıdır. Bu bakımdan dildeki gelişmişlik kültür gelişmişliğinin ifadesidir. Bu çerçevede, dil üstünlüğü = kültür üstünlüğü; dil zayıflığı = kültür zayıflığı söz konusu olabilir.

Atatürk, 1932’de başlattığı Dil Devrimi ile Türkçeyi kültürümüzün eksiksiz bir ifade aracı yapabilme amacını gütmüş; uzun vadede, dilimizi, çağdaş medeniyet seviyesinin gerekli kıldığı bütün kelime ve kavramları karşılayabilecek işlek ve zengin bir kültür dili durumuna getirme hedefine yönelmiştir. Bu çerçevede,

- Dili Osmanlıcadan ayıklamak, yazı dilinden yabancı unsurları atmak;
- Aydınların dili ile halkın dili, konuşma dili ile yazı dili arasındaki, Osmanlıca nedeniyle ortaya çıkmış olan açıklığı kapatarak, dile millet varlığı içinde birleştirici ve bütünleştirici bir nitelik kazandırmak
- Türkçenin güzellik ve zenginliklerini ortaya koyabilmek ve onu dünya dilleri arasındaki değerine yaraşır bir seviyeye ulaştırabilmek için dilimizi bir bilim kolu olarak ele almak ve üzerinde kaynaklarına inen derinlemesine araştırma ve inceleme yapmak...

gibi noktalar üzerinde durmuştur.